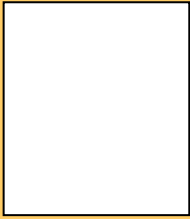

De graven van het geslacht Holland

Gerolf, geboren rond 850, graaf vanaf ongeveer 885 tot zijn overlijden rond 889. Graaf Gerolf van Holland of van Kennemerland was graaf van *Frisia, comes Fresonum*. Zijn naam wordt ook wel geschreven als Gerulf, soms met de toevoeging “van Kennemerland”. Zijn afkomst is niet precies bekend. Hij zou een nazaat zijn van de Friese koning Radboud. Het is niet geheel duidelijk waar het gebied van Gerolf lag, maar Kennemerland lijkt het meest waarschijnlijk. De toevoeging “van Holland” is (net als “van Kennemerland”) van later datum.

Dirk I, geboren rond 875, graaf vanaf ongeveer 896 tot hij sneuvelde in de slag van Andernach op 5 oktober 939 (naar alle waarschijnlijkheid). Dirk I of *Thidericus Fresonius* was een Friese graaf die het bewind voerde over een aantal grafelijke gebieden in de kuststreek van het latere graafschap Holland. Het gezag over Kennemerland en Rijnland erfde hij van Gerolf. Wegens zijn steun aan koning Karel de Eenvoudige tijdens een opstand kreeg Dirk I de kerk van Egmond met alle daarbij behorende goederen. Egmond en haar bezittingen lagen ten noorden van de gebieden die hij van Gerolf had geërfd en dat kwam hem dus uitstekend uit. Kort hierna stichtte hij te Egmond een klooster voor nonnen. Dit was het begin van de tegenwoordige Abdij van Egmond. Dirk was getrouwd met Gerberga van Hamaland (Geva). Dirk en Gerberga (Geva) zijn beiden in de abdij van Egmond begraven.

Dirk II, geboren rond 932, graaf vanaf ongeveer 965 tot zijn overlijden te Egmond op 6 mei 988. Dirk II (of Diederik II) was een Friese graaf die het feitelijke bewind voerde over drie graafschappen die tezamen het gehele kustgebied tussen de Oosterschelde en het Vlie opvulden, zijnde de gouwen: Masaland(Maasland), Kinhem (Kennemerland) en Texla(Texel). Op 15 juni 950 schonken Dirk II en zijn vrouw Hildegard aan Egmond ter ere van de bijzetting van Sint Adelbert een stenen kloosterkerk. Ook schonken zij het Evangeliarium van Egmond, thans een van Nederlands belangrijkste cultuurhistorische voorwerpen uit de vroege middeleeuwen. Het negende-eeuwse handschrift werd circa 975 door hem verworven en bevat de tekst van de vier evangeliën. Dirk en Hildegard zijn afgebeeld op twee miniaturen, die Dirk voor de gelegenheid aan het boek liet toevoegen. Op 25 augustus 985 kreeg Dirk zijn drie lenen van koning Otto III in vrije eigendom. Dirk en zijn vrouw zijn in de abdij van Egmond begraven.

Miniatuur in het Evangeliarium

Arnulf, geboren Gent rond 951, graaf vanaf 988 tot hij sneuvelde in een slag bij Winkel op 18 september 993. Hij is een zoon van Dirk II. Arnulf (of Aarnout) was een Friese graaf. Hij bestuurde het graafschap dat later Holland zou worden genoemd. Wegens zijn geboorte in Gent werd hij ook wel Arnulf van Gent (*Gandensis*) genoemd. Arnulf komt evenals zijn vader en aanvankelijk met hem in tal van Vlaamse oorkonden voor. Arnulf was de eerste die oorlogen voerde tegen de opstandige West-Friezen. Hij breidde zijn gebied naar het zuiden uit. In 993 viel hij met zijn leger, het gebied van de West-Friezen binnen. Bij Winkel werd hij verslagen en sneuvelde hij in de strijd. Zijn vrouw Liutgard kon alleen met hulp van koning Otto III het graafschap voor haar zoontje bewaren. Arnulf is begraven in de toenmalige Abdij van Egmond en werd later heilig verklaard.

Dirk III, geboren rond 982, graaf vanaf 993 onder regentschap van zijn moeder, zelfstandig vanaf 1005, gestorven op 27 mei 1039. Hij is een zoon van Arnulf. Dirk III, bijgenaamd Hierosolymita (Jeruzalemganger). Deze bijnaam duidt op zijn pelgrimstocht naar het heilige land. Hij was een Friese graaf. Toen zijn vader Arnulf in 993 sneuvelde, was Dirk III pas 11 jaar, waarop zijn moeder Lutgardis van Luxemburg deze taken waarnam. In 1005 was Dirk oud genoeg (23 jaar) om zelfstandig als graaf op te treden. Dirk was actief in de ontginning van moerassen door gronden te verpachten aan Friezen die het in cultuur brachten. Tijdens zijn graafschap wist Dirk zijn gebied uit te breiden richting het oosten. In 1017/1018 zou Dirk ook nog een oorlog tegen de Friezen hebben gevoerd. Na het overlijden van Dirk III, ging zijn vrouw terug naar Saksen, waar zij op 31 maart 1044 overleed. Dirk III is begraven in de Abdij van Egmond. Zijn vrouw Othilde werd begraven in Quedlinburg.

Dirk IV, geboren na het jaar 1000, graaf vanaf 1039 tot hij sneuvelde nabij Dordrecht op 13 januari 1049. Hij is een zoon van Dirk III.

Dirk IV was een Friese graaf. Hij breidde zijn grondgebied uit naar het oosten. Zo eigende hij zich onder meer het gebied ten zuidoosten van Alphen, tussen Zwammerdam en Bodegraven, toe. Hij schond daarmee de belangen van Bernold, de Utrechtse bisschop en de machtige Zuid-Nederlandse kloosters en bisschoppen. Keizer Hendrik III trok daarom persoonlijk tegen hem ten strijde en in 1046 dwong hij Dirk IV de veroverde gebieden op te geven. Kort nadat de keizer de regio had verlaten, begon Dirk de bisdommen Utrecht en Luik te plunderen. Bovendien sloot hij een verbond met de hertog van Opper-Lotharingen en de graven van Vlaanderen en Henegouwen. Hierop volgde in 1047 een tweede strafexpeditie waarbij de keizer Vlaardingen en de grafelijke burcht te Rijnsburg veroverde en totaal verwoestte.

Tijdens de terugtocht leed de keizer echter grote verliezen waardoor Dirks bondgenoten openlijk tegen de keizer in opstand kwamen. In 1049 werd Dirk IV door de bisschoppen van Metz, Luik en Utrecht in de val gelokt en gedood. Dirk was ongehuwd en kinderloos.

Floris I, geboren rond 1025, graaf vanaf 1049 tot hij sneuvelde in Nederhemert op 28 juni 1061. Hij is een broer van Dirk IV.

Floris I werd graaf nadat zijn broer kinderloos was gestorven. Floris was zijn erfgenaam maar moest aanvankelijk vluchten voor de keizer en de bisschoppen. Floris raakte in conflict met de keizer over de tol op de Merwede. Bovendien probeerde hij zijn bezit in het rivierenland uit te breiden en kwam daardoor in conflict met bisschop Willem van Cuijk. Keizerin-regentes Agnes gaf in 1058 opdracht om Floris tot de orde te roepen. De eerste echte slag werd in 1061 uitgevochten bij Oudheusden. Floris was zwaar in de minderheid en had daarom het slagveld met grote aantallen valkuilen voorbereid. Het merendeel van de vijand werd zo al direct buiten gevecht gesteld. Floris won daarna de slag. Het volgende treffen vond op 28 juni 1061 plaats bij Nederhemert. Floris viel de troepen van Keulen, Brunswijk en Cuijk aan

en wist ze snel te verjagen. De Friezen gingen vervolgens rusten in de schaduw van de bomen langs de Maas. Herman van Cuijk, burggraaf van Utrecht, hergroepeerde zijn troepen en overviel de nietsvermoedende Friezen. Floris werd samen met honderden van zijn mannen gedood. Floris is oorspronkelijk begraven in de eerste abdij van Egmond, hij ligt nu na opgraving in het nieuwe mausoleum van de Abdij van Egmond. Er zijn echter twijfels of het in 1935 gevonden skelet wel van Floris is. Floris was getrouwd met Geertruida van Saksen.

Dirk V, geboren in 1054, graaf vanaf 1061 tot zijn overlijden op 17 juli 1091. Hij is een zoon van Floris I.

Dirk V was pas 7 jaar toen zijn vader sneuvelde in 1061. Zijn moeder trad op als regentes. Bisschop Willem I van Utrecht profiteerde hiervan om het Rijnland en het Kennemerland in te nemen. Dit werd goedgekeurd door keizerin Agnes van Poitou, de regentes van Duitsland. Van het graafschap bleven zo de meest noordelijke en zuidelijke gebieden over. Zijn moeder begreep dat zij een sterke bondgenoot nodig had, daarom trouwde ze in 1063 met Robrecht I van Vlaanderen. Dirk ontving Vlaanderen ten oosten van de Schelde en de eilanden ten westen van de Schelde (o.a. Walcheren), als vergoeding voor het verlies van zijn domein. Robrecht wist het Rijnland en Kennemerland weer terug te veroveren. In 1076 verzamelde Dirk een Vlaams leger en probeerde zijn graafschap te heroveren. De nieuwe bisschop Koenraad verschanste zich in het kasteel van IJsselmonde. Dirk wist het kasteel te

veroveren. Koenraad sloot vrede en gaf daarbij het Rijnland en Kennemerland terug aan Dirk. Dirk werd na zijn dood begraven in de abdij van Egmond. Hij is vermoedelijk getrouwd met Othelhildis van Saksen (ca. 1065 - 18 november 1120).

Floris II van Holland, geboren rond 1085, graaf vanaf 1091 tot zijn plotselinge overlijden op 2 maart 1121. Hij is een zoon van Dirk V. Ondanks dat hij al jong graaf werd is er geen regent bekend.

Floris II was bijgenaamd de Vette of de Dikke waarschijnlijk door de verworven rijkdommen tijdens zijn bewind. Hij was de eerste Friese graaf die zich niet langer graaf van Frisia noemde, maar graaf van Holland: "Florentius comes de Hollant". Hij trouwde rond 1108 met Geertruida van Saksen. Geertruida veranderde haar naam waarschijnlijk bij haar huwelijk in Petronilla. Floris kreeg van de bisschop van Rijnland de titel Graaf van Holland. Floris II is de eerste die zo werd genoemd, daarvoor werd zijn domein nog als het graafschap Friesland aangeduid. Floris verwierf grote rijkdom door de ontginning van de veengebieden in het Rijnland en door tolheffing op de grote rivieren, met name bij Vlaardingen waar in die tijd de Lek, Waal en Maas samen in de Noordzee uitmondden. Hij heeft tijdens zijn regering diverse houtkerken vervangen door tufsteenkerken. Hij is begraven in de abdij van Egmond.

Dirk VI van Holland, geboren rond 1114, was graaf vanaf 1121 tot 1129 en van 1131 tot zijn overlijden 5 augustus 1157. Hij was de oudste zoon van Floris II.

Dirk VI, pas 7 jaar oud, was graaf onder het voogdijschap van zijn moeder Petronilla van Saksen. Omstreeks 1125 huwde hij, op 12-jarige leeftijd, met Sophia van Rheineck. Omdat ze geen vertrouwen had in de nogal ambitieuze Dirk, rekte Petronilla haar regentschap, zodat haar tweede zoon Floris het graafschap kon overnemen.

Floris kwam tweemaal in opstand tegen zijn oudere broer, Dirk VI. De eerste maal werd hij gesteund door zijn moeder Petronilla, Andries van Cuijk (de bisschop van Utrecht) en de rooms-koning, zijn oom Lotharius III. In 1129 werd het conflict bijgelegd, waarna Floris zich korte tijd, ongeveer 2 jaar lang, graaf van Holland mocht noemen. In augustus 1131 kwam Floris opnieuw in opstand. Ditmaal steunde zijn moeder hem niet en moest hij uitwijken naar het gebied van de West-

Fantasiereliëf van Floris de Zwarte

Friezen die tegen Dirk VI in opstand waren gekomen. Zij boden Floris de heerschappij over West-Friesland en ook de Kennemers schaarden zich achter hem. De broedertwist werd in augustus 1132 door tussenkomst van Lotharius bijgelegd. In 1133 werd Floris de Zwarte nabij Utrecht vermoord. Floris viel bisschop Andries van Cuijk aan bezette de stad Utrecht. Herman en Godfried van Cuijk trokken met een leger naar Utrecht. Zij verrastten Floris toen die buiten de stad aan het jagen was, en doodden hem. In 1138 ondernam Dirk VI samen met zijn vrouw een pelgrimstocht naar Jeruzalem. Op de terugreis bezocht Dirk Paus Innocentius II, en droeg de abdij van Egmond en de door zijn moeder in 1133 gestichte abdij van Rijnsburg aan hem op. Hiermee onttrok hij de abdijen aan het kerkelijk gezag van het Aartsbisdom Utrecht. In 1156 loste Dirk VI de slepende kwestie rond de Echternachse kerken op. De Abdij van Egmond had de kerkelijke rechten over het gebied. Dit werd door de Abdij van Echternach betwist. De abdij van Echternach ondernam herhaaldelijk pogingen het verloren bezit terug te krijgen. Dirk VI loste het conflict op door de abdij van Echternach, in ruil voor de gebieden, land op Schouwen en de inkomsten van de grote kerk in Vlaardingen te schenken. De abt van Egmond was het hier niet mee eens en kort daarna werden Dirk VI en zijn zoon Floris in de ban gedaan. Dit is waarschijnlijk de oorzaak dat Dirk VI niet in Egmond maar in de Abdij van Rijnsburg werd begraven.

Floris III van Holland, geboren rond 1140, graaf vanaf 1157 tot zijn overlijden in Tyrus (Antiochië) op 1 augustus 1190. Hij is de zoon van Dirk VI.

Floris III volgde in 1157 zijn vader op als graaf van Holland. Vanaf 1161 was hij in onderhandeling of in oorlog met de West-Friezen. De West-Friezen verwoestten Alkmaar tot twee keer toe, Floris plunderde en verwoestte op zijn beurt Schagen, Winkel (Niedorp) en Niedorp. Toen Floris in 1184 zelfs Texel en Wieringen veroverde, gaven de West-Friezen op. Er werd een vrede gesloten waarbij de West-Friezen 4000 zilveren marken moesten betalen. Floris kwam in 1165 in conflict met de bisschop van Utrecht over de aanleg van een dam in de Oude Rijn bij Zwammerdam. Ook maakte de bisschop aanspraak op de heerschappij over West-Friesland. Keizer Frederik I van Hohenstaufen besliste in Utrecht dat het gezag en de inkomsten van West-Friesland tussen de graaf en de bisschop moesten worden verdeeld. In het zuiden stelde Floris een tol in bij Geervliet. Deze tol was vooral gericht op de

scheepvaart tussen Vlaanderen en de Rijn, en graaf Filips van de Elzas van Vlaanderen oefende zoveel druk uit op Floris dat die de tol weer ophief. In 1166 stelde Floris de tol opnieuw in. Filips verzamelde een leger en trok naar het noorden, en wist Floris gevangen te nemen. In 1167 moest Floris het Verdrag van Brugge (1167) sluiten wat hem verplichtte de tol weer op te heffen en de opperheerschappij van Vlaanderen over Zeeland te erkennen. Op rijksniveau was Floris een trouwe bondgenoot van de Duitse keizer Frederik Barbarossa. In 1158 en van 1176 tot 1178 nam hij deel aan de expedities van Frederik naar Italië. Hij werd daarvoor beloond met de status van rijksvorst. Floris nam ook deel aan de Derde Kruistocht en was daarin een van de aanvoerders van Frederik. Floris stierf op 1 augustus 1190, van ziekte of uitputting in Antiochië. Hij werd begraven in de Petruskerk van Antiochië. Hij huwde op 28 september 1162 met Ada van Schotland, de zuster van de Schotse koning Malcolm IV. Hij kreeg daarbij de titel earl van Ross, die hij later overigens weer moest opgeven. Ook zou Floris zijn wapen hebben gebaseerd op het wapen van Schotland.

Dirk VII van Holland, geboren rond 1165, graaf vanaf 1190 tot zijn overlijden in Dordrecht op 4 november 1203. Hij is een zoon van Floris III.

Dirk VII volgde zijn vader op nadat die in 1190 was overleden tijdens de Derde Kruistocht. In 1186 huwde hij te Loosduinen Aleid van Kleef, de dochter van graaf Diederik IV van Kleef. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren, allen dochters, Ada, Aleidis en Petronilla. Omdat Dirk geen zonen had, maakte hij Holland erfelijk voor vrouwen. Nadat zijn jongere broer Willem, die zijn vader had begeleid tijdens de derde kruistocht, in september 1191 was teruggekeerd, ontstond er al vrij vlug onenigheid tussen de nieuwe graaf en zijn broer. Willem zocht daarom steun bij de opstandige Friezen. Omdat Dirk op dat moment niet weg kon uit Zeeland stuurde hij zijn vrouw Aleida met een leger naar West-Friesland. In november 1195 kwam het tot een treffen tussen Aleida en haar zwager Willem. Aleida wist het treffen naar haar hand te zetten door de leiders van Oude Niedorp en Winkel om te

kopen. Uiteindelijk werd de ruzie tussen beide broers bijgelegd, en kreeg Willem het bestuur over het graafschap Midden-Friesland. Otto van Gelre riep in 1202 de hulp van Dirk VII omdat hij in conflict met de hertog van Brabant was geraakt. Dirk trok met zijn leger naar Brabant, waar hij het net gestichte 's-Hertogenbosch op 7 september 1202 verwoestte. Op de terugweg raakte hij bij Heusden slaags met het sterke leger van de hertog van Brabant. Dirk werd gevangengenomen en pas na betaling van een hoog losgeld en het aanvaarden van zeer ongunstige voorwaarden werd hij weer vrijgelaten. Niet alleen over het deel van zijn gebied ten zuiden van het Hollands Diep, maar ook over Zuid-Holland moest hij de Brabantse hertog als leenheer erkennen. Voor het overige deel van Holland werd de nieuwe bisschop van Utrecht de leenheer. Hierdoor verloor Holland zijn overwicht in de noordelijke Nederlanden. Dirk stierf een jaar later en werd opgevolgd door zijn, op dat moment enige nog in leven zijnde, dochter Ada van Holland.

Ada van Holland, geboren in 1188, gravin vanaf 4 november 1203 tot 1213, gestorven in 1223. Zij was een dochter van Dirk VII.

Ada werd vernoemd naar haar grootmoeder Ada van Schotland. Toen haar vader in 1203 stierf was Ada de laatste nog levende dochter van Dirk VII. Om de positie van Ada te verstevigen liet haar moeder de 15-jarige Ada nog voor de begrafenis van haar vader trouwen met Lodewijk II van Loon. Haar oom Willem erkende Ada (een vrouw) niet als gravin van Holland en riep zichzelf uit tot graaf van Holland. Hij kreeg daarbij steun van de edelen van Kennemerland waarna Aleid van Cleef en Lodewijk van Loon naar Utrecht moesten vluchten. Ada werd op weg naar de begrafenis van haar vader door getrouwen van Willem bij Leiden in het nauw gedreven. Ze verschanste zich in de burcht van Leiden die na een kort beleg door de burggraaf van Leiden, Philips van Wassenaar, werd ingenomen. Ada werd door haar oom geïnterneerd op Texel. Later werd ze naar de Engelse koning Jan zonder Land

gezonden. Willem nam vervolgens het bestuur van het graafschap op zich. Wat volgde was de Loonse oorlog die tot 1206 zou duren. De oorlog eindigde met het verdrag van Brugge. Formeel werd het graafschap tussen Willem en Lodewijk van Loon opgedeeld. Willem kreeg Zeeland en de streek rond Geertruidenberg, Lodewijk de rest. Het lijkt er echter op dat Willem gewoon doorregeerde in Holland.

In 1207 wist Lodewijk van Loon Ada vrij te krijgen, maar Ada moest haar claim op het graafschap opgeven. Lodewijk en Ada probeerden het graafschap nog wel te heroveren en deze strijd werd onderdeel van de strijd tussen Frankrijk en de Hohenstaufen-dynastie. Willem wist Holland hier, door kundig tussen de partijen te manoeuvreren, zonder kleerscheuren doorheen te brengen en in 1213 moesten Lodewijk en Ada hun claim op het graafschap Holland definitief opgeven. Ada stierf kinderloos in 1223 en werd begraven naast haar man Lodewijk II van Loon in de Abdij van Herkenrode in het Graafschap Loon.

Willem I van Holland, geboren rond 1175, graaf door zelfbenoeming vanaf 1203, erkend door de keizer in 1213 tot aan zijn overlijden op 4 februari 1222. Hij is de oom van Ada en de broer van Dirk VII.

Willem I was de tweede zoon van graaf Floris III en Ada van Schotland en hij bracht zijn jeugd door bij de familie van zijn moeder in Schotland. In 1189 begeleidde Willem zijn vader bij de Derde Kruistocht. Zijn vader overleed in 1190 tijdens de kruistocht en zelf werd Willem tijdens zijn terugtocht in Frankrijk gevangengenomen. Hij keerde in 1191 in Holland terug en raakte in onmin met zijn oudere broer Dirk VII die zijn vader Floris III als graaf van Holland was opgevolgd. Willem zocht daarom steun bij de opstandige Friezen. Uiteindelijk werd de ruzie tussen beide broers bijgelegd, en kreeg Willem het bestuur over het graafschap Midden-Friesland. In 1197 trouwde Willem te Stavoren met Aleid van Gelre. Toen zijn broer in 1203 stierf riep hij zichzelf uit tot graaf van Holland. Dit resulteerde in de Loonse oorlog met zijn nichtje Ada en haar man Lodewijk van Loon. In 1206 werd een vrede

gesloten waarbij Holland werd verdeeld: Willem kreeg Zeeland en het zuidelijke deel van Holland en Lodewijk kreeg het noordelijk deel Holland. In de praktijk kreeg Willem het snel voor het zeggen in het hele graafschap Holland en heeft Lodewijk geen poging meer ondernomen om hier iets aan te veranderen. In 1213 erkende keizer Otto IV van Brunswijk Willem als graaf van geheel Holland.

Het bestuur van Willem is van groot belang geweest voor de ontwikkeling van Holland. Onder zijn bewind begon de systematische aanleg van dijken (o.a. rond de Grote Waard) en werd het Spaarne afgedamd. In 1216 nam Willem deel aan de expeditie van Lodewijk VIII van Frankrijk naar Engeland. In reactie daarop erkende de Engelse koning Jan Lodewijk van Loon weer als graaf van Holland, en het lukte Jan zelfs om Willem te laten excommuniceren. Om zijn excommunicatie ongedaan te maken nam Willem deel aan de vijfde Kruistocht. Met zijn leger van Friezen, Hollanders en Vlamingen zeilde Willem langs de Europese kust op weg naar het heilige land. Door een storm moesten zijn schepen beschutting zoeken in Portugal. De Portugese koning Alfons I wist de kruisridders over te halen hem te helpen in de strijd tegen de Moorse overheersing in zijn land. Willem I gaf gehoor aan het verzoek en voer op 30 juli 1217 met zijn vloot naar Lissabon. De stad was tachtig jaar eerder tijdens de tweede kruistocht bevrijd, maar de Moren waren nooit helemaal verdreven uit Portugal. Willem hielp de koning bij de verovering van Setúbal (stad) en Alcácer do Sal. Na een zware belegering en met de belofte van Willem I op een vrije aftocht gaven de Moren van Alcácer zich op 21 oktober 1217 over. Eenmaal buiten de vesting stortte het leger van Willem zich op de ongewapende Moren en slachtte ze af. Als dank bood de Portugese koning de kruisridders land aan; vele ridders aanvaardden dit. Willem verloor hierdoor een groot deel van zijn leger en vroeg daarom aan Paus Honorius

III om hem te ontheffen van zijn verplichting en hem toe te staan in plaats daarvan de strijd in Portugal voort te zetten, maar de paus weigerde om op dit verzoek in te gaan. Een deel van de vloot ging daarna op weg naar Akko. Willem zelf overwinterde met de rest van de vloot in Portugal en zou later volgen. In de lente van 1218 kwam Willem met de Friezen, Hollanders en Engelsen aan in Akko, waar de andere kruisridders zich reeds hadden verzameld. Besloten werd om de Noord-Egyptische stad Damiate te veroveren, zodat daarna de rest van het door de Ayyubiden geregeerde rijk kon worden ingenomen. Op 27 mei 1218 kwamen de kruisridders aan bij Damiate, en op 5 november 1219 viel de stad in handen van de kruisvaarders. De Egyptische Sultan al-Kamil stelde daarop voor om Damiate te ruilen voor Jeruzalem. De meeste kruisridders waren ingenomen met dit voorstel, maar de pauselijke afgezant Pelagius weigerde. Niet door onderhandelingen, maar door strijd moest Jeruzalem worden ingenomen. Toen Willem dit hoorde ontstak hij in woede en keerde met zijn leger terug naar huis. Terug in Holland bleek dat Aleid was overleden. Willem hertrouwde met de weduwe van keizer Otto IV, Maria van Brabant maar overleed korte tijd later. Hij is begraven in de abdij van Rijnsburg.

Floris IV van Holland, geboren op 24 juni 1210, graaf vanaf 4 februari 1222 tot hij sneuvelde tijdens een toernooi in Corbie (Frankrijk) op 19 juli 1234. Hij is een zoon van Willem I. Floris IV trouwde met Machteld van Brabant, weduwe van Hendrik VI van Brunswijk. Op 5 november 1214 maakte zijn vader samen met Hendrik I van Brabant een huwelijksverdrag op waarin werd overeengekomen dat vanaf de dag van het huwelijk van Floris, zijn vader, graaf Willem elk jaar 500 Hollandse ponden zal betalen aan Machteld, de dochter van Hendrik van Brabant. Het geld zou komen uit de inkomsten die Willem I had uit een groot aantal stukken grond, waaronder de Riederwaard. Het huwelijk werd voltrokken op 6 december 1224 te Antwerpen. Hij volgde zijn vader op in 1222. De eerste paar maanden, tot hij op zijn twaalfde verjaardag meerderjarig verklaard werd, stond hij onder voogdij van graaf Boudewijn van Bentheim. Floris IV breidde zijn gebied uit met het Land van Altena. Floris nam deel aan de expeditie tegen Drenthe in 1227, die mislukte in de slag bij Ane, en aan de oorlog tegen de Stedingers in 1234. Floris overleed tijdens een toernooi te Corbie, Frankrijk,

op 19 juli 1234. Volgens een romantische overlevering maakte Floris grote indruk op Mathilde II van Boulogne die hem een liefdesbrief stuurde. Haar man Filips Hurepel, die ook deelnam aan het toernooi, kon dit niet over zijn kant laten gaan en stak Floris dood. Floris werd begraven in de Abdij van Rijnsburg.

Willem II van Holland, geboren rond februari 1228, graaf vanaf 19 juli 1234 tot hij sneuvelde bij Hoogwoud op 28 januari 1256. Hij is een zoon van Floris IV.

Willem II was ook koning van het Heilige Roomse Rijk vanaf 1248 tot aan zijn dood in 1256. Als graaf van Holland vormde hij een sterk bondgenootschap met Brabant tegen Vlaanderen. Op zevenjarige leeftijd volgde hij zijn vader op. Een broer van zijn vader, eveneens Willem geheten, en later Otto, bisschop van Utrecht (ook een broer van zijn vader), werden regent. In navolging van Brabantse steden gaf hij Delft (1246), Haarlem (1245), 's-Gravenzande (1246) en Alkmaar (1254) stadsrechten. Willem nam het besluit om zijn hoeve in 'Haga' om te bouwen tot een kasteel van waaruit hij efficiënt zijn gebieden kon besturen. Daarmee begon de functie van Den Haag als bestuurscentrum. Omdat hij de paus in diens conflict met Frederik II van Hohenstaufen militair steunde, kroonde de aartsbisschop van Keulen hem als dank in 1248 te Aken tot rooms koning, waarmee hij kandidaat werd voor keizer van het Heilige Roomse Rijk. Rooms koning was een titel die tussen 1125 en 1508 gebruikt werd voor

een gekozen koning van het Heilige Roomse Rijk. Pas in 1252 werd hij, vooral dankzij zijn huwelijk met de Welfische Elisabeth van Brunswijk door de vorsten van zijn rijk als heerser geaccepteerd. Willem II voerde verschillende oorlogen tegen de Westfriezen. Tijdens de veldtocht tegen de Westfriezen zakte hij op 28 januari 1256 bij Hoogwoud door het ijs van het Berkmeer. De Westfriezen vonden hem in machteloze positie en doodden hem. Toen ze doorhadden dat ze de koning hadden gedood, werd Willem begraven onder de hardplaat van een boerderij in Hoogwoud. Pas in 1282 wist zijn zoon, graaf Floris V, zijn stoffelijk overschot terug te vinden, maar niet zonder slag of stoot: Hoogwoud werd geplunderd en de bevolking werd voor een groot deel uitgemoord door de Hollanders. Willem II werd herbegraven in de abdij te Middelburg.

Floris V van Holland, geboren te Leiden op 24 juni 1254, graaf vanaf 1256 tot hij vermoord werd op 27 juni 1296. Hij is een zoon van Willem II. Hij heeft de bijnaam 'der keerlen god' (god van de boeren), was graaf van Holland en Zeeland en vanaf 1291 liet hij zich 'heer van Friesland' noemen, ofschoon hij alleen in West-Friesland feitelijke macht uitoefende.

Floris V was via zijn moeder verwant met het Schotse koningshuis. Bij zijn politieke optreden probeerde hij gebruik te maken van deze connectie. Op tweejarige leeftijd werd hij graaf van Holland en Zeeland. Zijn vader was een half jaar daarvoor vermoord. Zijn oom, Floris de Voogd, nam voogdij over hem op zich. Zijn tante Aleida nam kort daarna voogdij over na de dood van Floris de Voogd. Op twaalfjarige leeftijd, in 1266, werd de jonge Floris officieel meerderjarig verklaard, en op 14-jarige leeftijd trad hij in het huwelijk met Beatrix van Vlaanderen (van Dampierre). Floris had grote ambities en streefde er voortdurend naar zijn macht te vergroten. Zijn eerste wapenfeit was het neerslaan van de Opstand der Kennemers. Vervolgens wilde hij wraak nemen op de Friezen

omdat zijn vader tijdens een veldtocht tegen de Friezen door hen was gedood. Toen hij in 1282 de Friezen in West-

Friesland had verlagen, liet hij zich 'Heer van Friesland' noemen. Na de dood van de Schotse koning Alexander III van Schotland in 1286 wierp Floris zich op als Schots troonpretendent. De (over)grootmoeder van Floris was Ada van Schotland, dochter van de voortijdig overleden kroonprins Hendrik van Schotland. In totaal waren er dertien pretendentes waarvan er aan aantal een sterkere claim hadden dan Floris V.

Hij streefde ernaar om het deel van Zeeland bewesten de Schelde bij zijn grondgebied in te lijven. Dit doel probeerde hij op verschillende manieren te bereiken. Eerst trachtte hij dit met steun van koning Eduard I van Engeland, later met de hulp van de Fransen. Uiteindelijk wist hij het aanzien van Holland enorm te vergroten. Een groot deel van de huidige buitengrenzen van Noord- en Zuid-Holland samen is toen vastgesteld. Het ging fout toen Floris zijn Engelse bondgenoot Eduard I in 1296 wegens een conflict over de wolhandel aan de kant zette ten gunste van de Franse bondgenoot.

Het verhaal gaat dat de Engelse koning enkele ontevreden edelen zou hebben gevraagd hem gevangen te nemen. Tijdens een valkenjacht werd Floris gevangengenomen door Gijsbrecht van Amstel, Herman VI van Woerden, Willem van Zaanden en Gerard van Velsen. Het nieuws van zijn gevangenneming lekte echter snel uit en onder het volk, waar Floris erg populair was, ontwikkelde zich het plan hem te bevrijden. Toen de edelen met hun gevangene op 27 juni 1296 het Muiderslot verlieten met Van Velsen en enkele schildknapen voorop als verkenner, kwamen ze bij Muiderberg een groep Gooilanders uit Naarden tegen die Floris in levende lijve kwamen opeisen. Hierop reed Gerard van Velsen terug, trok zijn zwaard en doodde graaf Floris. Floris was weerloos doordat in zijn mond een handschoen was gepropt, zijn handen en voeten vastgebonden en zijn vingers gekloofd of gespleten waren. Toen Van Velsen zijn zwaard trok, steigerde het paard van schrik, waardoor Floris door de eerste zwaardslag zijn beide handen verloor en zijdelings van het paard viel, waarop Van Velsen naar Floris liep en op hem bleef insteken, gevolgd door de anderen. Vervolgens namen de ontvoerders de vlucht. Floris werd naar het buitenverblijf Florisberg te Muiderberg gebracht, waar hij bezweek aan de toegebrachte 22 steekwonden. Gerard van Velsen werd later gepakt, gemarteld en ter dood gebracht. Gijsbrecht van Amstel (de vierde met die naam uit het bekende geslacht van de Heren van Amstel) en Herman van Woerden sleten de rest hun leven als ballingen en verloren al hun bezittingen.

Volgens de historiografie was Floris zeer populair bij het volk, waaraan hij zijn bijnaam 'der keerlen god' dankte. Aan hem wordt, ondanks zijn strijd tegen de Friezen, een relatief vreedzaam regime toegeschreven, naast modernisering van het bestuur, bevordering van de handel, behartiging van de belangen van de boeren ten koste van de adel, en inpoldering van Hollandse wateren. Floris' populariteit bij de boeren komt waarschijnlijk voort uit zijn streven andere lokale machthebbers dwars te zitten. Het Binnenhof, waarvan de bouw werd begonnen door zijn vader, is door Floris afgebouwd. Ook het kasteel Radboud in Medemblik en het Muiderslot zijn in opdracht van Floris V gebouwd. In het jaar 1269 trouwde hij op veertienjarige leeftijd met Beatrix van Vlaanderen. Floris V werd vermoedelijk in de abdij van Rijnsburg begraven. In de Grote of Sint-Laurenskerk in Alkmaar staat echter een kist met daarbij een plaquette uit de 17e eeuw waarop staat dat de kist de ingewanden bevat van Floris V en dat hij in deze kerk begraven is vóór het hoofdaltaar onder een "wittige steen".

Jan I van Holland, geboren in 1284, graaf vanaf 1296 tot zijn overlijden te Haarlem op 10 november 1299. Hij is een zoon van Floris V en de laatste graaf uit het Hollandse huis. Jan I werd direct na zijn geboorte verloofd met Elisabeth, de dochter van Eduard I van Engeland aan wiens hof hij ook werd opgevoed. Na de dood van zijn vader, in 1296, waarin ook Eduard I een grote rol speelde, aarzelde de koning om hem terug te sturen naar Holland. Hij liet een aantal Engels-gezinde edelen naar Engeland komen, onder wie Jan III van Renesse en Wolfert I van Borselen. Op 7 januari 1297 huwde Jan Elisabeth van Rhuddlan, dochter van de Engelse koning en mocht hij naar Holland terugkeren, onder de belofte dat hij zich hield aan de door de koning toegevoegde raadslieden. In eerste instantie stond de jonge graaf geheel onder invloed van Jan van Renesse. Op 30 april 1297 droeg Jan I echter het bestuur over aan Wolfert I van Borselen, tot aan zijn 15e verjaardag. Na een conflict met het stadsbestuur van Dordrecht werd Van Borselen op 1 augustus 1299 vermoord. Hierna benoemden de steden Jan van Avesnes, graaf van Henegouwen als regent en op 27 oktober 1299 droeg Jan I de regering voor een periode van 5 jaar aan hem over. Twee weken later stierf Jan, 15 jaar oud, en met hem stierf ook het Hollandse Huis uit. Omdat hij geen directe troonopvolgers had, ging het graafschap naar Jan van Avesnes, graaf van Henegouwen (als Jan II van Holland), zoon van zijn oudtante, Aleid van Holland.

Meer weten over de graven van Holland?

Kijk op Wikipedia voor uitgebreide biografieën van de graven van Holland.